

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED, Szerkesztőség: Somogyi ucca 22., I. em. Telefon: 23-33. Kiadóhivatal közönségkönyvtár és jegyiroda: Aradi ucca 8. Telefon: 13-06. Nyomda: Löw Lipót ucca 19. Telefon: 13-06. Távirati levélcím: Délmagyarország Szeged

Vasárnap, 1934 szept. 30.
Ára 20 fillér
X. évfolyam, 221. sz.

ELŐFIZETÉS: Havonta helyben 3.20 Vidéken és Budapesten 3.60, külföldön 6.40 pengő. Egyes szám ára hétköznap 12, vasár- és ünnepnap 20 fill. Hirdetések felvétele tartja szerinti. Megjelentek hétfő kivételével naponta reggel

A nap, amiből történelem lett

A magyar nemzet az elmúlt tizenöt év történelmét ünnepelheti a mai nagyjelentőségű évfordulón, nemcsak a tizenöt év előtti napot, de minden virradatot és minden alkonyt, ami azóta köszöntött ránk, nem egyetlen napot, hanem mindegyiket, amit tizenöt év óta füzünk fel történelmünk fonálára. S a mai ünnep jelentőségét nemcsak a tizenöt év előtti, hanem tizenöt év óta lezajló minden egyes nap hordozza, nem egy nap, amelyik felragyogott két hosszú éjszaka között, nem egy fellobbanó fény, ami megtörte a sötétet, de még vigasztalanabbá vált kihunyttüzcscsvája után a homály, hanem fény, ami tizenöt éve lobog, ami minden nappal tündöklőbb lesz s aminek melegét minden nappal többen érzik és többen áldják.

Vannak gyönyörű események, melyeknek csak páthosza van, de jelentősége nincs. Vannak események, amelyek aranyrámába kíváncznak, mert megragadják a nemzeti érzést s tulfütik az önérzetet, bár maradandó nyom nélkül megy rajtuk keresztül az élet, melynek sem üteméhez, sem irányához nem adnak hozzá semmit. A történelemnek vannak jelenetei, amelyek csak az emlékezés galériáját gazdagítják, de nem gazdagítják az életet, nem adnak egyetlen karaj kenyeret s nem teszik nyugodtabbá sem a nappalok munkáját, sem az éjszakák pihenését. A tizenöt évvel ezelőtti nap nem ilyen kirakat-nap volt, nem ilyen aranyfüstös jelenet, nem téma történelmi festők számára, nem szobormotívum és nemcsak fejezetcím. Mindez is volt, de mindennél sokkal-sokkal több is: egy kornak kezdete, a történelem egy szakaszának kapuja, a rév, ahová eljutott a nemzet, a viharban hanyódók számára a part, az égszakadásos és földindulásos időben a biztos fedél, a nagy iránytű, ami tévedhetetlenül mindig csak előre és mindig csak felfelé mutatott s aki összehasonlítja a mai élet rendjét a tizenöt év előtti forrongással, a mai konszolidáltságot a tizenöt év előtti dezoláltsággal, az életnek és vagyonnak mai biztonságát a háboru utáni idők kétségbeesett bizonytalanságával, az tudja, hogy ennek a tizenöt év előtti napnak jelentőségét hogyan kell megbecsülni és hogyan — kell ünnepelni.

De az tud mást is. Tudja azt, hogy ez a tizenöt év előtti nap Magyarország története lett s abban a történelmi ájultságban, abban a történelmi aléltságban, a háboru utáni remény- és veresétségben, amiből ez a tizenöt év előtti jelenés, mint a tündöklő napnak szennyres hullámokból felemelkedő képe, Magyarország fénylő történelmévé vált s vele az a tizenöt év is, ami ebből az egyetlen nappól kiemelkedett. Mert lehettek s vannak is közöttünk belpolitikai ellentétek s világnézeti különbségek más-más hangoltságot teremthetnek közöttünk, élhettünk át sok nehéz időt ez alatt a tizenöt év alatt is, ez az idő mégis a rendnek, a fegyelemnek, a háboru utáni mérték bőségével mért szabadságnak, a munka tisztességének, a polgáriasságnak korszaka volt s ha most emlékeztünkbe idézzük, hogy ez alatt a tizenöt év alatt milyen világtörténelmi kísérletezések, milyen társadalomátalakító próbálkozások mentek végbe másutt, mennyi vér folyt, mennyi szenvedés és mennyi

nyi jaj között született meg itt-ott egy-egy hosszabb-rövidebb ideig élő-vivódó-küzdő-halódó gondolat, akkor adjunk hálát a sorsnak s adjunk hálát Magyarországnak kormányzójának azért a nyugalomért és azért a békeségért, amit a csonka ország vérző határain belül ezer gond és ezer probléma között mégis csak megtalált és mindig biztonsággal talált meg a polgári munka s a polgár élethivatásának betöltése.

Az élményeknek és megpróbáltatásoknak rettenetes őserdején ment keresztül ez a nemzet. A reménytelenségnek és kilátástalanságnak szakadéka szegélyezték a dolgozó magyar polgárság útját a világháboru utáni sötét időkben. Tájékozatlanság és értesületlenség rángatta egyik katasztrófából a másik katasztrófába a magyar polgárságot. Minden lidérc után futott, minden árnyéktól megijedt s minden hívó szóra hallgatott. Ebben a zürzavarban el kellett veszítenie mindent, amit a háboru poklából ki tudott még menteni s amikor ebben az országban nem volt már semmi, csak omladék és rom, rómja a tisztessé-

ségnek és omladéka a reménynek, akkor jött az erő és jött a tekintély, jött a rend és jött a fegyelem s megkezdte a történelmi építő munkát, ami tizenöt évvel ezelőtt tartotta meg a bokréta-ünnepélyét s ami azóta is szívós kitartással folyik a jobb jövőért, a nagy nemzeti célok eléréseért s a nagy történelmi feladatok betöltéséért.

Ugy érezzük, nem frázisok mozsárágyuival kell köszönteni ennyi történelmi eredményt s méltatlan volna az is a mai naphoz, ha a nemzeti munkának és nemzeti érzésnek nagy összeterelését régi hamvak alól ki-kiparaszoló gyűlölködés felszításával akarná valaki emlékezetessé tenni. A tüzzel, amit fel tudunk szítani, ne egymás homlokát s ne a magunk pecsenyéjét sütögezzük, — az ünnepen igyekezzünk méltóak lenni az ünnephez, az ünnepelethez s az ünnep jelentőségéhez s ne engedjük megzavartatni magunkat, amikor a legmélyebb hódolattal s a legforróbb hálával hajolunk meg a magyar állam fejének a nemzeti történelembe belenőtt, fenkölt személye s államfői tevékenysége előtt.

Az egyetemek elsorvasztása az ország kulturnívójának a leromlását jelenti

A lelépő rektor és az új rektor S. O. S.-kiáltása a szegedi egyetem tanévnyitó közgyűléséről — Az egyetem csak a város társadalmával karöltve verheti vissza a támadásokat

A jogkari dékán komoly szózata az ifjúsághoz

(A Délmagyarország munkatársától.) Szombaton délelőtt tartották meg a Ferenc József Tudományegyetemen a tanévnyitói ünnepi közgyűlést, amelyen nagyszámu közönség jelent meg.

Tizenegy óra után néhány perccel kezdődött meg az ünnepség, amikor a lelépő egyetemi tanács elfoglalta helyét, az egyetemi énekhar a Magyar Hírszöveg adta elő, majd a lelépő rektor: dr. Széki Tibor egyetemi tanár mondta el beszámoló jelentését.

— Ha arra az utra nézünk — mondotta —, amelyen egyetemünknek haladnia kell, a bizonytalanságnak, a nyugtalanságnak az érzése tölti el lelkünket, mert az előretekintést eltakaró sűrű ködtől még azt sem láthatjuk, hogy utunk lejtőre, vagy emelkedésre fog-e vezetni.

Ma jelentékenyen lentebb állunk, mint egy évvel ezelőtt

de bizom benne, hogy erről a szintről, ha lassan is, de szívós és kitartó akaraterővel fel fogunk emelkedni arra a magasságra, amelyen méltó helyünk lesz.

— Annyi bizonyos, hogy egyetemünk előbbrejutását még számos, csak nagy erőfeszítésekkel elhárítható akadály fogja gátolni. Ezek az erőfeszítések pedig nehéz feladatokat rónak Alma Materünkre akkor, amikor

erejében ijesztően meggyengült.

Tanszékeink száma lényegesen megfogyott, anyagi javadalmazásunk fenntartásunkat csak nagy nélkülözések árán biztosító összegre csökkent s mind-ezeken kívül

még a tanulni vágyó ifjúság sem sorakozhatik ezután olyszámban zászlóink alá, mint csak nemrég.

Betöltött tanszékeink száma a múlt tanévben 56 volt, ma 47,

a mi egyetemünk kötelekéből kilenc egyetemi tanár távozását jelenti, anélkül, hogy tanszékeik egy kivételével belátható időn belül betöltést nyernének.

Széki prórektor ezután névszerint felsorolta azokat a professzorokat, akiket az elmúlt tanév folyamán elhelyeztek Szegedről, megemlítve azt is, hogy őt magát is a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemre helyezték át.

Megható szavakkal emlékezett meg beszámolójában a prórektor az egyetem és a város nagy halottairól, köztük dr. Imre József, Nyilassy Sándor, dr. Móra Ferenc és dr. Somogyi Szilveszter haláláról.

Ezután így folytatta beszámolóját:

— Nemcsak szellemekben, hanem anyagiak